

nogen; selv om det i sig selv er et forholdsvis stort Tal, maa man huske paa, at det maa sættes i Forbindelse med alt, hvad der overhovedet er af faste Ejendomme i Byerne. Hvis man vil udsondre Byggeforeningerne for sig, vil der for at bringe alt, hvad de har bygget for dyrt, ned til det nævnte Niveau af 115 Kr., behøves ca. 17 Mill. Kr. Det vil ikke volde syndelig Besvær for Samfundet at bære denne Byrde. Nu vil man sige — det ligger maaske ret nær at sige det —, at de, der har bygget, selv maa tage Ansvaret for deres Byggeri. Jeg vil dertil sige, at paa mange andre Omraader kunde en saadan Tale maaske være berettiget, men det er ikke berettiget her, naar man tager de Forhold i Betragtning, hvorunder de paagældende har bygget. De har ikke bygget for at drive Spekulation af nogen Art; de kan ikke spekulere, det har Lovene i Forvejen sat en Børm for. I hvert Fald har de, der ejer Husene nu, ikke spekuleret; selv om jeg gerne skal erkende, at en Del af dem, der har bygget, har spekuleret, saa har de, der i Dag ejer disse Huse, ikke spekuleret, det har de ikke kunnet, og det kan de fremdeles ikke. De har af Nød og Trang, for at skaffe sig Tag over Hovedet, maattet gaa ind i disse Forhold, som vi allesammen kender.

Jeg vil derfor tro, at der med alles Samtykke vil kunne træffes en Ordning som den, jeg her har nævnt. Hvis en saadan Ordning ikke kan træffes, maa man gøre sig klart, hvad der saa vil ske. Der vil ske det, at disse meget kostbare Huse, som er bygget i den alledyreste Tid, naar Prisniveauet gaar ned — og det maa gaa ned — vil blive affolket og maaske gaa over paa andre Hænder. De kan imidlertid ikke gaa over paa andre Hænder end det offentliges; Kommunerne maa overtage disse Ejendomme, de maa saa lejes ud til den almindelige Lejeværdi, som kan fremkomme, og det, der saa i værste Fald kan ske, er, at de paagældende, som har indskudt en rent ubetydelig Andelskapital, gaar fra denne Andelskapital. Det er nemlig saadan, at Stat og Kommune har ydet Laan indtil 90 pCt., hvorfor disse Institutioner maa tage disse Ejendomme, hvis de paagældende, der bor i dem, ikke kan betale Lejen. Naar der nu er Tale om de Tal, jeg nævnte, i alt 39 Millioner og for Byggeforeningerne ca. 17, er det dog ikke Penge, der behøver at udbetales kontant paa eet Brædt. Der er mange forskellige Maader, hvorpaa dette Beløb kan dækkes, f. Eks. ved Skattefrihed over en længere Aarrække; ved Nedsættelse af Rentefoden, Forlængelse af Amortisa-

tionsfristen, der for Statslaanenes Vedkommende er urimelig kort, idet de skal afdrages i Løbet af 33—34 Aar, medens Husene endnu kan gøre Tjeneste i mere end den dobbelte Tid. Jeg henviser til, at Kreditforenings- og Hypotekforeningslaanene afdrages imellem 50 og 55 Aar. Det vilde være en betydelig Lettelse i Udgiften, om Amortisationsfristen kunde forlænges; men i øvrigt er der mange andre Maader, som jeg dog ikke her skal komme ind paa, jeg har blot villet gøre opmærksom paa, at det er nødvendigt at tage denne Sag op til almindelig Overvejelse, og jeg haaber, at Indenrigsministeren vil forstaa, at dette Spørgsmaal paakræver sin Løsning. Jeg vil ogsaa tro, at det vilde være heldigt, om Arbejdet kunde foregaa saa snart som muligt; Landet over ventes der, og jeg vilde ogsaa tro, at i den Boligplan, som den højtærede Statsminister fremdrog i sin Programtale, vilde man kunne faa dette Spørgsmaal med. Jeg skal som sagt ikke komme dybt ind paa Enkeltheder, idet hele dette Materiale nu vil blive yderligere bearbejdet og indsendt til Ministeriet.

Jeg har en anden Sag, der ikke staa direkte i Forbindelse med dette, men derimod med, hvad jeg ved sidste Aars Finanslovsbehandling gjorde mig til Talsmand for, nemlig at man i større Udstrækning end hidtil benytter dansk Arbejde. Man har nemlig ikke brugt dansk Arbejde i saa høj Grad, som jeg synes Forholdene kræver. Og jeg tror, man vilde kunne gavne baade Landet og Statskassen, hvis man i større Udstrækning brugte de danske Materialer, vi har, fremfor at købe disse Ting i Sverige. Og derved vilde man i alt Fald ikke skade hverken Landbruget eller nogen anden Industri. Jeg ser af Statistisk Aarvog, at vi i 1921 af almindelige Brosten indførte 46 124 Tons, af Kantsten af Granit 6 417 Tons og af almindelige Skærver 113 730 Tons, altsaa over 165 000 Tons Vejmateriale, som vi selv har her i Landet. Og dette Materiale indføres i færdig Tilstand lige til at nedlægge paa vore Veje. Vi har store Kyststrækninger, der ikke er fredet og heller ikke behøver at være det, hvor dette Materiale ligger i ubegrænset Mængde, vi har det store Bornholm, hvor der er Granit i ubegrænset Mængde. Hvis vore Amtsraad, Sogneraad og Byraad havde Forstaaelsen af, at man har en Pligt til at bruge vort nationale Arbejde, kunde der derved spares mange, mange Penge samtidig med, at man kunde beskæftige Tusinder af Arbejdere. Og man kunde tillige beskæftige en stor Del af vor Sejlskibsflaade, der i stor Ud-